

"בכירים מספרים" אל"ם משה פרנקל

קצין מתעד: רס"ן עידו כהן
רמ"ד אלקטרוניקה ביפת"ח

שנת תיעוד: 2015

נתונים אישיים:

שם + דרגה: אל"ם (מיל') משה פרנקל
תפקיד אחרון: מפקד יפת"ח
שנת פרישה: 6 במאי 1990 סיום תפקיד אחרון
תפקיד נוכחי: גמלאי

רקע כללי:

משה נולד בסטולין, פולין (היום בלארוס) בפברואר 1933, בן דוד ופסיה ז"ל, השני מבין ארבעה בנים.

במהלך מלחמת העולם השנייה, בעקבות הסכם ריבנטרופ - מולוטוב (הסכם אי התקפה בין ברה"מ לגרמניה וחלוקת פולין שנחתם ערב מלחמת העולם השנייה) הוגלתה משפחתו לגבול שבין קזחסטן לברית המועצות דאז (ובשל כך משה דובר מספר שפות כגון קזחית, רוסית, פולנית וכמובן עברית) מה שבדיעבד הציל את המשפחה מהצורך הנאצי ושותפיו, אך אילץ אותה להתמודד עם חרפת רעב, קור עז ומחלות חשוכות קשות.

בפברואר 1949 עלה ארצה יחד עם אחיו הבכור (אשר לימים שירת כקצין בחיל החימוש ופרש בדרגת סא"ל) במסגרת עליית הנוער היישר לקיבוץ כפר מנחם. מאוחר יותר עלו הוריו ארצה עם שני אחיו הנוספים והמשפחה התמקמה במעברת באר-יעקב, מאוחר יותר עברה לדירה בשיכון המזרח בראשון לציון.

בהיותו נער, למד את מקצועות המסגרות והתכנון (המקבילים לטכנאי או הנדסאי מכונות) ובשנת 1952 התגייס לצה"ל, סיים קורס מש"קי טנקים בבה"ד 20 ושובץ כמש"ק טנקים בסדנה 699 שם גם סיים את שירותו הסדיר.

כשנה לאחר השחרור מצה"ל, החל לעבוד כאזרח עובד צה"ל ביחידת בתי המלאכה של חיל ההנדסה שישבה בצריפין ומנתה בזמנו כ- 560 אזרחים עובדי צה"ל. משה היה פעיל מאוד בקרב העובדים ואהב את העשייה הקהילתית ובגיל 23 מונה ליו"ר ועד העובדים ביחידה.

סא"ל דוד לסקוב, סגן קהני"ר דאז, אשר עסק בפיתוח אמצעים (ולימים תא"ל שהקים את יפת"ח ושימש כמפקדה הראשון), נעזר רבות ביחידת בתי המלאכה על מנת לבנות ולייצר דגמים לאמצעים שפיתח.

במהלך העבודות המשותפות צדה עינו של לסקוב את משה, וקשרי האמון והערכה שנבנו ביניהם הביאו את לסקוב לבקש ולשכנע את משה לעבור ולעבוד איתו. כך זכה משה להצטרף כאזרח למייסדי "חוליית לסקוב" (שהפכה שנים מאוחר יותר ליפת"ח).

בשנת 1967, לאחר מלחמת ששת הימים, קיבל מכתב הוקרה מסגן שר הביטחון על פועלו ותרומתו למאמץ המלחמתי ועל סיועו לסא"ל דוד לסקוב לו הוענק פרס בטחון ישראל.

במהלך מלחמת ההתשה התלווה משה לפעילויות המבצעיות של הכוחות המיוחדים לפעילויות מבצעיות, זאת על אף שלא הוכשר כלוחם. באחת הפעילויות (ב- 9 במרץ 1969) היה שותף לאחד האירועים הראשונים בעת פתיחתה של מלחמת ההתשה, אירוע בו רקטה ששיגרה היחידה (אז עדיין 'חוליית לסקוב') פגעה פגיעה קטלנית במפקדה מצרית וגרמה להריגתו של הרמטכ"ל המצרי ששהה באותה עת במפקדה.

בשנת 1970, לאחר תיקנון יפת"ח והקמתה כיחידה סדירה, מונה משה לסגנו של לסקוב כאחראי לתחום הייצור ותפעול היחידה, אך לא רק, אלא גם ככל הנדרש בכל התחומים האחרים ובכללם תחום הפיתוח.

לאחר מלחמת יום כיפור, התהדק שיתוף הפעולה בין יפת"ח ובין האלוף ישראל טל (טליקי), אז האחראי לפיתוח פרויקטים קרביים במשרד הביטחון, ובהובלתו של משה נבנו ביפת"ח דגמי העץ

של טנק המרכבה הראשון ולאחר מכן של עמדת המקלען מתוך הטנק (לימים נודעה כעמדת רפא"ל).

למעלה: משה מקבל דרגת רס"ן מקהני"ר תא"ל יצחק בן דב ואל"ם דוד לסקוב.

לאחר שיתוף הפעולה המוצלח עם האלוף טל, החליט זה כי ראוי להעניק למשה דרגות

קצונה כהוקרה על פועלו, אופן שירותו ותרומתו לביטחון המדינה - בשנת 1973 הוענקו למשה דרגות רס"ן באופן ייצוגי, ולאחר מכן סיים קורס קציני הנדסה. בשנת 1976 הוענקו למשה דרגות סא"ל.

למעלה: משה מקבל דרגת סא"ל מקהני"ר תא"ל אריה גולן ואל"ם דוד לסקוב.

משה המשיך לשרת בתפקיד סגן מפקד יפת"ח ועוזרו של לסקוב. בשנת 1986 הועלה לדרגת אל"ם ובשנת 1989 עם פטירתו של תא"ל דוד לסקוב ז"ל, מונה למפקד יפת"ח. בשנת 1990 פשט את מדיו ופרש.

במשך שנותיו ביפת"ח היה שותף והוביל פיתוחים רבים. המובילים שבהם:

- פיתוח תא ממוגן ב D-9
- דגמים של מוצבים
- מטען רסיק אוויר להגנה על מוצבים
- צפ"ש (צפע שריון)
- בחינת ההיתכנות של "מעיל רוח"
- מגוון רחב של אמל"ח במהלך מבצע "שלום הגליל"
- בניית דגם מוצב ממוגן בלבנון

אל"ם משה פרנקל בהצגת אמצעים למפקד פיקוד הצפון דאז, אלוף אמיר דרורי (לפני הכניסה למזרח ביירות)

תפקידים שביצע לאורך השרות:

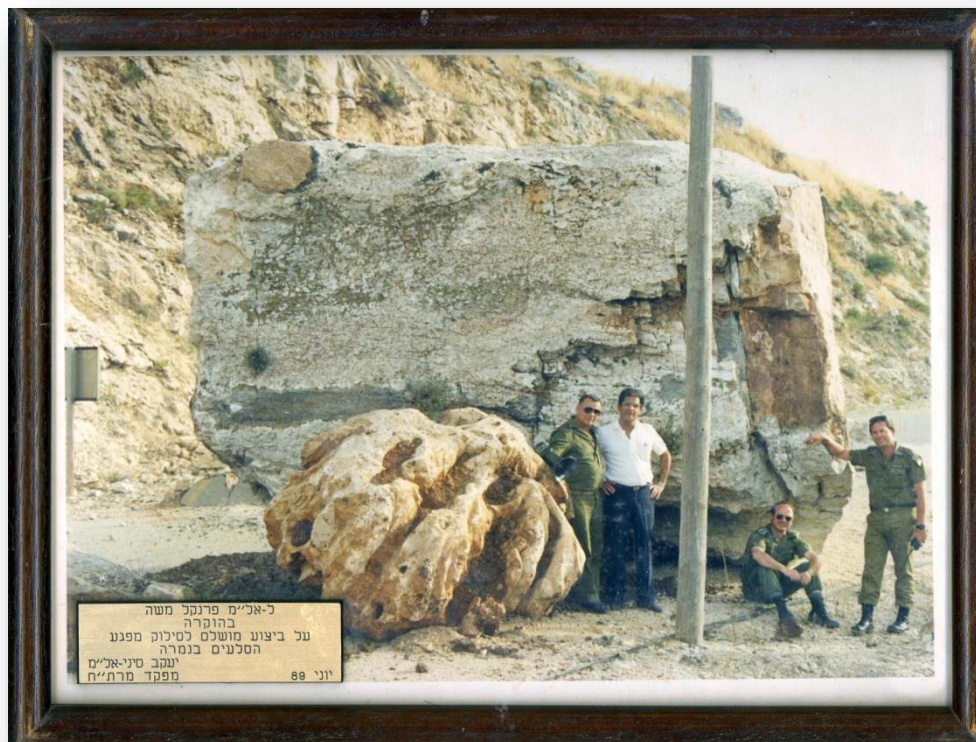
1. חניך בקורס מש"קי טנקים בבה"ד 20.
2. מש"ק טנקים בסדנה 699.
3. סגן ראש חוליית לסקוב.
4. סגן מפקד יפת"ח לפיתוח אמצעים.
5. מפקד יפת"ח השני.

הערכים המרכזיים של חיל החימוש

1. פיתוח
2. לימודים
3. רמה מקצועית גבוהה
4. אחזקת מערכים שונים בשגרה ובחירום

האתגרים המרכזיים בתקופת השרות

1. פיתוח רש"ק להגנה אקטיבית (סיום בדיקת היתכנות).
2. הסרת אבן אדירת מימדים (למעלה מ- 500 טון), שסיכנה את בסיס נימרה בהקמתו, ללא גרימת נזק.

תרומת חיל החימוש לביטחון המדינה

התפתחות מתמדת ומתן מענה בשעת חירום אך גם בשגרה.

מאפיינים הייחודיים של חיל החימוש בעיני

אחריות גדולה לתת את הפן הבטיחותי למוצר הנפיצים.

אירוע מכונן בשרות

חילוץ אח"י "געש" מחופי סעודיה

חילוץ אח"י "געש" מחופי סעודיה